

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 20. marts 2007

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings forårssamling, tirsdag den 20. marts 2007.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 46:

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til lov om ændring af lov om folkeskolen i Grønland.

(Landsstyremedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)
(1. behandling)

I landsstyrets fremlæggelse af forslaget anførte **Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Tommy Marø**, at landstinget i 2006 vedtog en forordning om indførelse af 10 års undervisningspligt. Idet Folketinget har den overordnede lovgivningskompetence på folkeskoleområdet, kræver en ændring af undervisningspligtens længde en ændring af lov om folkeskolen i Grønland. Det fremlagte forslag rummer en sådan ændring.

Samtlige partier tilsluttede sig forslaget, som overgår til 2. behandling i den foreliggende form.

Punkt 121:**Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at sikre elever under Atuarfitalak og andre læreanstalter at kunne afholde eksamen på eget sprog uanset hvilke sprog lærer eller censor besidder.**

(Landstingsmedlem Doris Jakobsen, Siumut)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anfører **forslagsstilleren**, at det er normalt at eksamen bliver gennemført på dansk, når censor er dansk. Hun mener at en elev, der bor i Grønland, skal have mulighed for at afholde den eksamen vedkommende gennemfører på sit eget sprog, uanset om lærer eller censor er dansk sproget eller har et andet fremmedsprog.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Tommy Marø**, at landsstyret tilslutter sig at elever så vidt muligt bør tilbydes at kunne gå til eksamen på eget sprog. Landsstyret finder imidlertid de eksisterende muligheder og rammer tilfredsstillende og kunne ikke tilslutte sig, at der tages initiativ til en særlig lovgivning på området.

Samtlige politiske partier, bortset fra Kattuseqatigiit Partiat, tilsluttede sig landsstyrets vurdering. Der var dog enighed om at henvise forslaget til behandling i landstingets udvalg for kultur, uddannelse, forskning og kirke forinden forslagets 2. behandling i landstinget.

Punkt 66:**Forslag til landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges at udvikle et interaktivt sprogprogram til undervisning i grønlandsk som fremmedsprog.**

(Landstingsmedlem Lene Knüppel, Demokraterne)

(1. behandling)

Forslagsstilleren begrundede forslaget med, at det rummer et konkret tiltag, der vil kunne gøre det lettere at lære grønlandsk for personer, som ikke har grønlandsk som modersmål. Der findes forholdsvis lidt undervisningsmateriale til undervisning i grønlandsk som fremmedsprog. Samtidigt er der et begrænset udbud af kurser i grønlandsk for begyndere på sprogskolen i Sisimiut og i kommunerne.

I landsstyrets besvarelse gjorde **Landsstyremedlem for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke Tommy Marø** opmærksom på, at landsstyret i sin koalitionsaftale specifikt har nævnt ønsket om kurser for ikke-grønlandsksprogede ansatte i den offentlige administration. På Oqaatsinik Pikkorissarfik (Sprogcenteret) arbejdes der med et tiltag, som Lene Knüppel efterlyser: Et interaktivt sprogindlæringsprogram i grønlandsk som fremmedsprog. Dette indlæringsprogram forventes færdigudviklet inden 1. august 2007. På baggrund af det igangsatte arbejde anbefalede landsstyret forslaget til forkastelse.

Samtlige partier udtrykte tilslutning til intentionerne bag det fremsatte forslag. Flertallet blandt politiske partier tilsluttede sig dog landsstyrets besvarelse og indstillede forslaget til forkastelse. Der var dog enighed om at henvise forslaget til behandling i landstingets udvalg for kultur, uddannelse, forskning og kirke forinden forslagets 2. behandling i landstinget.

Punkt 60:**Forslag til Landstingsbeslutning om, at afgiften på snescootere til børn fjernes.**

(Landstingsmedlem Palle Christiansen, Demokraterne)

(1. behandling)

(Punkt 60 og Punkt 146 behandles i sammenhæng)

I forslaget argumenterer **forslagsstilleren** med, at snescootere til børn afgiftsbelægges som store snescootere, som er beregnet til voksne. Snescotere til børn er legetøj og bør ses på som legetøj.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs-anliggender Josef Motzfeldt** at motorkøretøjer defineres afgiftsmæssigt i overensstemmelse med færdselslovens definitioner. Om en bil, motorcykel eller snescooter er legetøj, og dermed afgiftsfri, afgøres således på baggrund af færdselslovgivningen. Efter den gældende færdselslovs § 18, stk. 1, må snescootere i byområderne kun føres af personer, der er fyldt 16 år. Da børn og unge under 16 år ikke lovligt kan køre snescootere i byområderne, tilkendegav landsstyremedlemmet, at det efter Landsstyrets opfattelse ikke giver mening at fritage børnesnescootere for indførselsafgift. Landsstyret indstillede, at landstinget ikke tilslutter sig beslutningsforslaget.

Punkt 146:**Forslag til Landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at arbejde for at fremkomme med forslag til ændring af Landstingslov nr. 8 af 21. oktober 1998 med henblik på at reducere snescooterafgiften.**

(Atassuts landstingsmedlemmer: Augusta Salling, Ellen Christoffersen, Kristian Jeremiassen, Thomas Kristensen og Godmand Rasmussen)

(1. behandling)

(Punkt 146 og Punkt 60 behandles i sammenhæng)

I forslaget argumenterer **forslagsstillerne** med, at afgiften pr. snescooter på kr. 22.000,00 er for høj, idet den forhindrer erhvervsbrugere af snescootere til at udskifte gamle og meget forurenende snescootere med nye og bedre køretøjer.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs-anliggender Josef Motzfeldt** at det er landsstyrets opfattelse, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at nedsætte indførselsafgifterne på snescootere, som benyttes erhvervsmæssigt. Derimod kan man overveje at omlægge den bestående faste afgift på 22.000 kr. til en volumen- eller værdibaseret afgift. Landsstyret indstillede, at landstinget ikke tilslutter sig beslutningsforslaget fra Atassuts landstingsmedlemmer.

Under den efterfølgende debat tilsluttede de politiske partier og løsgængerer sig, at begge beslutningsforslag henvises til behandling i landstingets skatte- og afgiftsudvalg. Der var dog ikke umiddelbart tilslutning til nogle af forslagene.

Punkt 41:**Forslag til Landstingsforordning om alderspension.**

(Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen)

(1. behandling)

I landsstyrets fremlæggelse af forslaget fremhævede **Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen Aleqa Hammond** flere forhold, som efter landsstyrets opfattelse bør justeres. Herunder bl.a. at alderspensionen ikke har været reguleret siden 1998, at landsstyret ønsker at landets borgere er tilknyttet arbejdsmarkedet længere og at alderspensionisterne får en pension, der sikrer en passende levestandard, når de får ret til at modtage alderspension.

I det fremlagte forslag ønsker landsstyret at efterkomme landstingets tilkendegivelser under landstingets efterårssamling 2006. Hovedpunkterne i forslaget beskrives som:

- Reglerne om alderspension og førtidspension adskilles.
- Aldersgrænsen for tilkendelse af alderspension hæves med 2 år fra 63 år til 65 år, med virkning fra 2008, dog med en overgangsordning frem til 2010.
- Grundbeløbet for alderspensionister hæves. For en enlig alderspensionist hæves beløbet med ca. 20.000 kroner til 110.000 kroner årligt, og for alderspensionister i parforhold med ca. 17.000 kroner til 150.000 kroner årligt.
- Ligeledes hæves grænserne for, hvornår reguleringen af alderspensionsbeløbet indtræder, samt for hvornår alderspensionen bortfalder. En enlig alderspensionist kan efter forslaget tjene 56.000 kroner årligt uden der sker regulering af alderspensionen, og alderspensionen vil først bortfalde ved en indtægt på 228.000 kroner årligt. Alderspensionister i parforhold vil kunne tjene op til 84.000 kroner årligt, før der sker regulering, og alderspensionen vil efter forslaget først bortfalde ved en indtægt på 318.000 kroner årligt.
- Som noget nyt vil alderspensionsbeløbet efter forslaget også blive pristalsreguleret.
- Ligeledes vil forslaget indebære, at reglerne om personlige tillæg bliver ændret. Efter forslaget er det hensigten, at personlige tillæg kun skal tildeles helt undtagelsesvist, og kun til nærmere definerede typer af udgifter. Der vil således kun være mulighed for at tildele personlige tillæg til briller og hjælpemidler og væsentlige merudgifter som følge af helbredsmæssige behov. Herudover kan der også helt undtagelsesvist tildeles personlige tillæg, hvis der er risiko for, at der ellers vil opstå alvorlig økonomisk nød.

Forslaget medfører øgede udgifter for landskassen og kommunerne til alderspension. Beregninger foretaget af Grønlands Statistik viser, at landsstyrets forslag vil føre til, at de samlede udgifter til alderspension må forventes at stige fra ca. 330 millioner kroner i 2007 til ca. 460 millioner kroner i 2012. Landsstyret gjorde opmærksom på, at størstedelen af forhøjelserne på alderspensionen endnu ikke er finansieret. Derfor skal der fra 2008 og frem enten gennemføres besparelser eller skatteforhøjelser i størrelsesordenen 53 millioner kroner pr. år til at finansiere den øgede udgift til alderspension. Såfremt den øgede udgift skal finansieres over indkomsts-katten, skal landsskatten stige med minimum 1 % og på sigt 2 % i takt med stigende antal alderspensionister med stigende levealder.

Under den efterfølgende politiske debat tilkendegav samtlige partier og løsgængerer, at man finder tiden inde til mærkbare forbedringer i alderspensionisternes økonomiske vilkår. Siumut, Inuit Ataqatigiit, Atassut og Demokraterne udtrykte tilslutning til landsstyrets forslag, idet det dog ønskes vurderet nærmere i landstingets familieudvalg.

Kattusseqatigiit Partiiat og løsgænger Esmar Bergstrøm fandt ikke landsstyrets forslag tilfredsstillende, men tilsluttede sig forslaget overgang til videre behandling i landstingets familieudvalg.

Punkt 42:

Forslag til Landstingsforordning om førtidspension.

(Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen)

(1. behandling)

I landsstyrets fremlæggelse af forslaget gjorde **Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen Aleqa Hammond** opmærksom på, at forslaget er en konsekvens af det fremsatte forslag til ny forordning for alderspensioner. Det er nødvendigt at udarbejde en selvstændig forordning om førtidspension. I det foreliggende forslag til landstingsforordning om førtidspension er de eksisterende regler om førtidspension videreført. Sætserne for førtidspension ændres ikke. Det foreslås at forslaget træder i kraft samtidig med forslaget til landstingsforordning om alderspension, hvilket vil sige den 1. juli 2007.

De politiske partier tilsluttede sig det fremsatte forslag i forlængelse af partiernes tilslutning til forslaget under dagsordenens punkt 41 om alderspensioner. Samtlige partier ønsker forslaget behandlet i landstingets familieudvalg og der blev fra flere sider rejst ønske om en udredning af førtidspensionisters økonomiske forhold, med henblik på en eventuel reform på et senere tidspunkt.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne